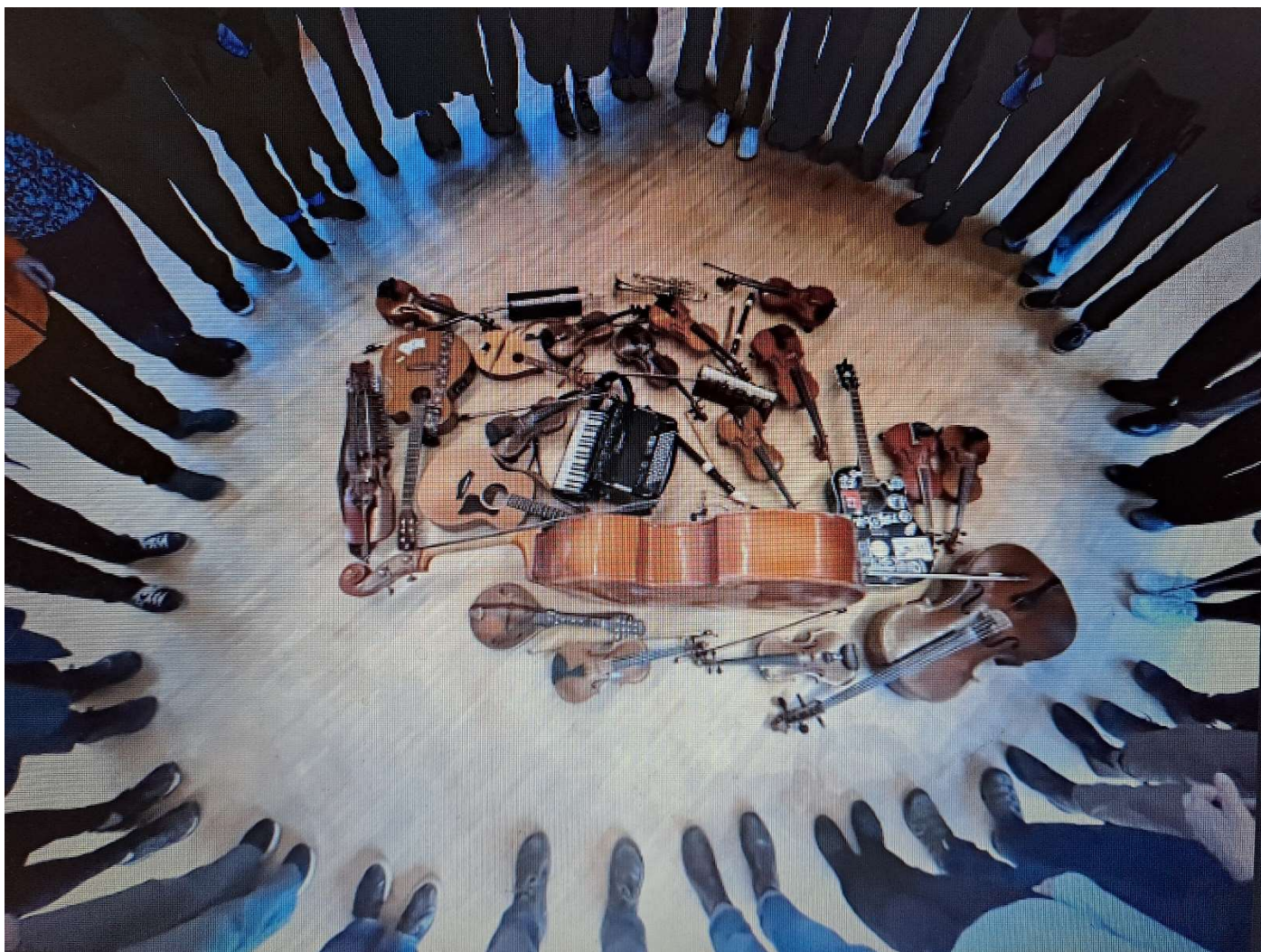

GESTRIKE - *Resonans*

Nr 4 2024 Medlemsblad för Gästriklands Spelmansförbund

TRADITION FÖRNYELSE GEMENSKAP

Samling på Valhalla i Sandviken för musik och dans med
grupperna TRE och Ville & Tommie

Ordförandens ruta

Under oktober blev det plötsligt hett med diskussion kring kulturens värde, värden och värderingar och om folkmusik. Dels den 5-6 oktober i Aftonbladet då Peo Österholm skrev en debattartikel med rubriken. Se artikeln på sista sidan **NI BEGÅR FOLKMORD PÅ DEN SVENSKA FOLKMUSIKEN**. Dels det av mig avfotograferade halva inlägget av Lars Strannegård: "Det är befängt att kräva att kulturen ska vara lönsam".

I förra numret av Resonans höjde jag flaggan för mer kultur. Hur tänker politiker som drar ner på kulturens knappa resurser i en kommun. Kultur i olika former ger gemenskap, binder folk samman, ger upplevelser och personlig utveckling, ger eftertanke och nya insikter. Coronapandemin visade värdet av kultur och att få mötas. Det blev så tomt utan kultur och mänskliga möten.

GSFs styrelse försöker alltid skapa mötesmöjligheter kring vår folkmusik, speciellt den gästrikländska. Det står i våra stadgar och den punkten har vi aldrig haft anledning att uppdatera eller ändra på. Nästa sommar vill vi utöka alla fina spelträffar med en spelande utflykt med båten EMMA på Storsjön. Vi bokar båten, ni anmäler er, tar med matsäck och grillmat för färd till Stora Gösholmen bortåt Bovik. En heldag med gemenskap, musik och mat. Tjooo ! Gemenskap och tillsammans ger resultat

Eder Michael

GOD JUL från GSF med en CD utsökt Gästrikemusik av Jeanette Evansson. Har du den redan ? Ge bort den i julkapp till behövande ! Det lönar sig att vara med i Gästriklands Spelmansförbund !

Kolla på www.folkwiki.se där finns låtar på not i pdf-format. Även Gästrikelåtar !!

På www.gastriklandsspelmansforbund.se finns 200 låtar i pdf-format att ladda ner och spela.

Kolla på Folkmusikfestvideon från 1991 ! https://www.youtube.com/watch?v=6w85_3HXYE4

Ordförande:

Michael Müller Oslättforsv 236 80598 Gävle 072-2193956 michaelmuller53@gmail.com

Kassör, medlemsmatrikel, SSR, Instrumentförsäkring:

Gunnar Lundberg kassör. Släntvägen 1, 81333 Hofors 0730-315063 gunnarrudolf99@gmail.com

Ledamöter:

Margitha Lindblom Rudammsg 44, 80311 Gävle 0706-552057 margitha.lindblom@gmail.com

Erik Larsson Älgpasset 16 B, 80636 Gävle, 070-7878500 erik@laer.se

Anette Dahlbom Västervallsv 11, 80597 Gävle 076-1042302 anette@dahlbomsfast.se

Lena Lindberg Brunk Malmgårdsv 3, 81395 Torsåker 073-9821346 lena.brunk@gmail.com

Mikael Nykäsenoja Åland 035-8400720763 nykasenoja@gmail.com

Styrelsesuppleanter:

Kristine Englund Sockerbruksg. 48B, 80253 Gävle kristinee311@gmail.com

Toivo Niemi Slättlandsvägen 15 81692 Lingbo 073-4427690 toivo.m.niemi@gmail.com

Tidningsredaktör och ansvarig utgivare för

Gestrike-RESONANS GSFs medlemstidning, ansvarig utgivare samt texter Michael Müller.

VALBEREDNING: Mikael Nykäsenoja REVISORER: Lennart Östblom, Jan Lingdén

Kalendarium jul-nyår 2025 för Gästrikland

13 nov ons kl 18.30 Valabogården på Vretas i Valbo. Spelkurs gratis med Magnus Wallinder. Fika fås.
 20 nov ons kl 18.30 Valabogården på Vretas i Valbo. Spelkurs gratis med Ubbe Welén, Fika fås förstås.
 8 dec Sönd kl 18.00 Gävle Konserthus: Peter Carlsson
 18 dec onsd kl 19.00 Gävle Konserthus: Engman & Draupner
 2 jan tors Musikhuset Gävle: GFMF julfest ! Alma & Elsa konserterar. Medlemmar gratis ! Öfrige 150 kr. Bli medlem 2025 för 100 kr namn och mail PG 347860-9. Insläpp från 17.00. Konsert 19.00. Jam till 23.00.

Virrvarr på Valhalla

Foto ovan: E va många på kurs

Lördagen och söndagen den 12:e och 13:e oktober samlades folkmusikentusiaster från Gästrikland med omnejd på Valhalla i Sandviken för att delta i det nystartade projektet **Virrvarr på Valhalla**. I den anrika byggnaden som alltid varit till för folkets nöje och kultur träffades unga och gamla, yrkesmusiker och amatörer från när och fjärran runt det gemensamma intresset för folklig musik. Tillsammans med arrangörerna tillika helgens musikhandledare Ville Syri, Evelina Höglund Åström, Tommie Black-Roff, Timmy Gasslander och Ronja Grafström spelade, sjöng och dansade de så hela Valhalla fylldes med spelglädje, inspiration och gemenskap.

De två folkmusikbanden **Ville & Tommie** och **TRE** har tillsammans planerat denna helg av workshops, konsert och jam med stöd från Gästriklands Spelmansförbund, Studieförbundet Bilda, Region Gävleborg, Lars Bucans Kulturstiftelse och Gunvor Göranssons kulturstiftelse. Tillsammans ville de skapa en varm mötesplats i höstmörkret där utövande musiker och längtande musik-lyssnare fick möjligheten att samlas runt folklig kultur och musik, träffa nya och gamla spelkamrater samt få en rejäl dos inspiration med sig hem. De båda banden är aktiva i Norden med omnejd och deras kompetenser sträcker sig från finsk tango via traditionella låtar från Gästrikland till visor från Cornwall. Under Virrvarr på Valhalla genomfördes tre parallella kurser: **Folksång** med fokus på arbetsvisor, **Låtspel** samt **Arrangering och improvisation**. De tre kurserna möttes också frekvent för att spela och dansa tillsammans. Med sina rika och varierade kompetenser lyckades handledarna skapa en öppen och kreativ miljö där nya låtar snabbt landade i spelfingrar, där sångstämmor klingade i klar resonans och pannorna rynkades av alla spännande alternativ för arrangering av folkmusikaliskt material. "Om deltagarna har haft hälften så roligt som vi har haft så är vi mer än i mål" säger handledaren Timmy Gasslander efter lördagens andra spelpass där de utforskat skelett-tons-analys.

På lördagskvällen spelade *Ville & Tommie* och *TRE* en gemensam konsert där de framförde allt från nya låtar i nya duoformationer till gamla hits i ny fullbands-besättning. Efter den dynamiska och mångfacetterade konserten bjöd Ville & Tommie och TRE in till jam och danskväll som höll lokalerna varma i många glada och musik- och dansfyllda timmar. Under kvällen spelade blandade konsertbesökare till dans, bland annat kursdeltagare från Musikkonservatoriet i Falun och musiker från Gästriklands Spelmanslag.

Efter ett lyckat pilotprojekt blickar nu handledarna framåt och hoppas kunna fortsätta anordna liknande evenemang i framtiden. Utöver att vara enbart ett undervisningstillfälle blev *Virrvarr på Valhalla* även en social och kreativ mötesplats, ett forum för utbyte och en musikalisk inspirationskälla. Att planera, arrangera och genomföra kurser med tillhörande konsert och jamkväll är ett stort arbete som kräver goda kollegor, mycket energi och välvilliga krafter som stöttar projektet: någonting som *Ville & Tommie* och *TRE* har hittat hos varandra och i Gästrikland. Att dessutom genomföra projektet på Valhalla som byggdes för att vara en plats för folkets och arbetarnas nöje ger en extra guldkant till detta folkliga och samarbetsförankrade projekt. I förlängningen hoppas de båda banden att *Virrvarr på Valhalla* ska inspirera andra att våga satsa på liknande arrangemang. I en tid då kultur inte prioriteras utan snarare nedmonteras behöver vi gå samman och fortsätta kämpa, gemensamt ta krafttag och belysa hur viktigt ett rikt kulturliv är för allas vår livskvalitet, välmående och sociala mervärde. Skrev Ronja Grafström i mitten nedan.

En hyllning till Gefla Spelmän

Hej alla glada spelmän!

Jag har visserligen inte varit med förutom vid något enstaka tillfälle för länge sedan men måste bara få tycka till lite specifikt till er som skriver om spelträffarna. Bästa beröm till er!!

Ni skriver vilka låtar som spelats under kvällen och vilka låtar som tas upp gången därpå. Det är toppen!! Kan bara inte bli bättre. Då vet man mera precis vilka låtar man bör lägga lite mer fokus på. Vet inte riktigt hur jag ska förklara på bästa sätt så det blir tydligt hur enormt positivt detta är. Själv känner jag att det kan bli lättare att hänga med en aning när man vet låtarna i förväg. Speciellt när man som jag inte riktigt hänger med på nåt. Lockar även att ta sig i kragen att åka på era spelträffar.

Ni spelar också trevliga, roliga, bra och medryckande låtar!! En eloge till Gefla spelmän!

Skrev en glad Monica Andersson

Nedan Gefla Spelmän i november 2023 foto Christer Dahlbom

Bro by i Ovansjö och ett bröllop som varade i åtta dagar.

Hanses har nummer 6 i byn. Enligt släkttavlan går anorna tillbaka till år 1675, då ägaren hette Hans Jönsson. Sedan dess har 11 ägare varit skrivna för gården. Byggnaden är en äkta gammal Ovansjögård, där endast några smärre förändringar verkställt under årens lopp. I Nystun finns gamla målningar från 1831 av Erik Jon i Rättvik. Hanses har två fäbodrar. Den ena ligger på byns gamla fäbodvall. Där har gården stora jordarealer. Kreaturen förs dock upp till gamla vallen, där de höstbetar. Förre husbonden, Per Olof Persson, som var född år 1869, dog för ett par månader sedan, men någon vecka före sin död sålde han gården till en av sönerna. Hustrun, Brita Kristina Olsson, född 1874, lever ännu och är bördig från gården Smess i Storvik.

Gården nummer 8 heter Ol'Lars. Förste kände ägaren hette Olof Persson och ägde gården åren 1542 – 1546. Till nu har gården ägts av 14 bönder. Nuvarande ägares far, Per Olsson, född 1846 och död 1928, var en man av gamla stammen. Han var ytterst rädd om skogen, men så äger nu gården 400 tunnland värdefull skog. För gamla seder och bruk var han livligt intresserad och allt skulle skötas som i gamla dagar. Ol'Lars Pelle i Bro var en i socknen välkänd och aktad man. En tid var han nämndeman. Då man kommer in i Ol'Lars Nystu, ser man genast vid inträdet en stor dalmålning daterad 1825 och målad av O. F. S. i Rw. På denna finns följande vers: "*En märker nu på Herrans hand, som allting kan förvandla. Af vattnet gör han vin försan. Will nådigt mäd oss handla*". I samma rum finns en målad taklist av samme konstnär. Vidare fanns här en personalia från 1843 över Bergsmannen Anders Olssons och hustrun Märtha Persdotters dotter Brita.

En märkeskvinna i denna släkt är Anna Andersdotter. Hon var född 1810 i granngården Hanses och kom som sonhustru till Ol'Lars. Hon gifte sig med Olof Olsson år 1835. Ett så stort bröllop hölls för dem att det omtalas än i dag. Bröllopet varade i åtta dagar. Den berömda spelmannen Skoglund skötte om fiolen och hade till hjälp en kamrat, som han lärt upp. Medhjälparen hette *Anders Andersson* och var från finnbyn Rimsbo i Bollnäs. Skoglund hade för detta tillfälle komponerat en särskild polska, som ännu är bekant i bygden som *Ol'Lars-mors brudpolska*. Den är bevarad, upptecknad av häradshövding Nils Andersson och finns i Gästrikessamlingarna. Det unga paret fick tre söner och en dotter. Alla barnen blev gifta till storgårdar. Sonen Olof, född 1837, kom till Danils i Stocksbo, dottern Karin, född 1840, blev gift till Hanses i Åttersta. Av de båda tvillingbröderna Per och Anders, födda 1846, blev Per hemma och Anders gift till Gammelgårds i Åttersta. Källa: Sandvikens Tidning tisdag 30 maj 1939.

Texten är förkortad.

Tillagt av Michael Müller: Sörås Anders Andersson (Rimsbofarn) från Rimsbo var spelman och levde 1839-1925. Han kan inte ha spelat på bröllopet 1835. Däremot hade Skoglund lärt sig låtar och spelsätt av "Gammel Rimsen" Erik Andersson Rimström i Rimsbo vilken levde 1779-1848. Dennes son Erik Ersson Rimström, "Rimsen" spelade också, men var jämngammal och musikalisk konkurrent till Skoglund, vilken inte höll honom särskilt högt.

Det finns en Ol Lars fars brudpolska bevarad efter Jan Petter Hodin. Ol Lars mors polska är inte känd på 2020-talet. Kan kanske vara samma låt ?

Låstugan 20 år

Sveriges enda Teaterspelmannslag, där Görgen "med G" Antonsson leder, det oftast upp till 45 personer starka, spelgänget. Varje tisdag kommer musikanter från upp till 10 mil bort för att spela. Uppsala, Söderhamn, Bollnäs, Falun. Gävle ligger centralt ! Jubileumshelgen 25-26 oktober bjöd Låstugan på tre konserter som uppmärksammades i väldigt positiva ordalag i både AB och GD. Å bra var det ! tycker MM

Saftorkestern i Uppsala

Tror någon att det i oktober är stiltje på spelmansfronten efter sommarens alla fröjdefulla sammankomster. Ack nej. Samma dag som Låstugan jubilerade med konserter var Saftorkestern nerbjudna till Oktoberstämman i Uppsala för att spela. Saftorkestern är också ett växande spelgäng där lust och glädje är drivkrafterna under Åsa Anderssons eminenta ledning.

På turné med boken Gästriklands Spelmän

Michael Müller har snart besökt varje hembygdsgård i Gästrikland för att levandegöra sin bok om Gästriklands spelmän. Alltid med fiolen stämd och olika spelkamrater i sällskap. Publiken har fått höra om de spelmän som gått före oss och om deras samtid. Berättelserna har fått sällskap av låtar ur Gästriklands folkmusikskatt. En musikalisk resa i historien som det varit en ära att ha fått medverka i. Bilderna är från Pensionärsuniversitetet i Gävle, 174 besökare i Polhemsskolans aula där Mikael och jag var gäster en oktoberdag. / Annika Hed Ekman

Gästriklands Spelmäns boksläpp hölls torsdag 18 april 2024 på Länsmuseum

Lördag 20 april kl 14.00 Nya bokhandeln i Sandviken med Lennart Östblom och Per Börjesson

Söndag 21 april kl 15.00 bokberättande och försäljning. Kl 16.00 Konsert till Snickar Eriks minne i Oslättfors

Torsdag 25 april kl 18.00 Österfärnebo bibliotek med Lena Lindberg Brunk och Bo Lundgren

Lördag 27 april kl 14-23 Valhalla Sandviken Ovansjöfesten

Lördag 4 maj kl 14.00 på Nymmenåsens fäbodvall i Storvik. Med Ovansjö Spelmän.

Torsdag 9 maj kl 12.45 Lingbo församlingshem. Bollnäsbygdens spl spelade.

Lördag 18 maj kl 14.00-23.00 Årsundaruschen

Torsdag 23 maj kl 18.00 Årsunda församlingshem släktforsarmöte. Lena Lindberg Brunk och Anders Lindborg.

Lördag 25 maj kl 10-13 spelmansutflykt i Valbo i Överhärde och Tvea. Med Håkan Englund.

Lördag 25 maj 15- Røj på Røjningen.

Lördag 1 juni kl 11-15 Torsåkers hembygdsgård. Bokprat, dräktvisning och dräktförsäljning m.m.

Lördag 15 juni kl 14 Årsunda Strandbaden. Kursträff nybörjare Sandvikens spl.

Lördag 15 juni kl 18.00 Lingbo hembygdsgård. Musikkväll och berättande.

Tisdag 16 juli kl 13.00 På Stavgården på Åsudden i Hedesunda. Med Göran Hed och Annika Hed Ekman.

7 augusti Vretas hembygdsgård i Valbo bok o musik. Med Bo Lundgren.

12 september Rullande pennan på Lugnet i Oslättfors

16 oktober PUG Pensionär Universitetet Gävle. Med Annika Hed Ekman.

29 oktober De erfarnas klubb i Gävle

6 december Västerbergs FHS

Som ni ovan ser är det många spelmän som hjälpt till att göra föredragen hörvärda med sin musik. Tack allesamman! Kristina Danielsson läser flitigt i boken och meddelar att hon redan läst ca 9 hg. Det är så många sidor att det är vikten av det lästa som räknas. 9hg av ca 2kg är väl snart halva boken. Du då?

Den på nästa sida bifogade debattartikeln av Peo Österholm ger kanske upphov till funderingar på det mediala tillståndet i landet, vilket i min mening blir alltmer kändis och Stockholmsfixerat. Publicerat med tillstånd av Aftonbladets Kristoffer Olsson. I vår lilla gästrikländska del av världen sker så mycket att man inte hinner med nästan nåt av allt. En trendspaning är att det är långt fler som går på folk & världsmusikkonserter än för 5 år sedan och publiken blir yngre ! Fler börjar spela folkmusik och det märks på GSFs medlemstal som ökat från ca 135 till nästan 160 medlemmar. Tjoo ! Kanske inte en ny folkmusikvåg, men en rejäl krusning på ytan iaf. Menar Michael M

debatt

Sveriges största
debattsida - när tre
miljoner läsare
varje dag

Kristofer
Forsblad Olsson
Debattredaktör

Vad tycker du?

SUNFA aftonbladet.se/debatt

SKRIV Aftonbladet Debatt, 105 18 Stockholm

MEJLA debatt@aftonbladet.se

Har du en debattartikel och behöver tala med oss,
ring 08-725 26 50

Ni begår kulturmord på svensk folkmusik

Riksspelman: Intresset bland unga växer, men medierna är helt ointresserade

DEBATTÖREN

Pelle Österholm, författare, riksspelman, jazzmusiker

DEBATTEN

Ungdomar, trötta på menlös pop, söker sig till folkmusiken - men medierna är helt blinda. 300 spelmannstämmer per år över hela landet borde väl intressera? Men att Oasiss bröderna nu är sams bedöms som viktigare. Det är ett kulturmord, skriver debattören.

Den svenska folkmusiken

håller på att begravas. Musiken förekommer knappt i medierna. Och har inte gjort på många år.

Följden - nya generationer i Sverige växer upp utan att känna till vår månghundraåriga svenska musiktradition. De vet inte vad en slängpolska är. Eller vad Ringsjö eller Österbybruk står för. Svenska medier bedriver kulturmord.

Bland de okunniga förekommer dessvärre landets kulturjournalister. Sakta men säkert fasar de ut folkmusiken ur svenska folkets medvetande.

Detta sker, märkvärdigt nog, samtidigt som folkmusiken är vital och växer i styrka, en folkföreelse med en bred bas och en växande högt kvalificerad elit.

Ungdomar, trötta på menlös pop, söker sig till folkmusiken, nya ensembler, nya spelmannslag dyker upp. Men medierna är helt blinda. Jag ser och hör SVT:s och SRTs kulturnyheter varje dag men kan inte påminna mig ett enda inslag från denna värld sedan vi i min familj skaffade tv 1958.

Den musik medierna bryr sig om är i stora drag tre - pop i en vidare mening, klassisk musik och rock - ett oligopol. I begränsad utsträckning förekommer

SVENSKA MEDIER ÄR INTE MED PÅ NOTERNA Jag har inte sedan 1958 sett ett enda tv-program om eller tv-sänd konsert med det enda svenska musikinstrumentet: nyckelharpan, skriver debattören.

Foto: TT

visor, världsmusik och jazz. Musikradion stötar sig på "Folkmusik i P2", timslånga program, med musik från hela världen. Men väldigt sällan från Sverige.

När skribenter ska rekryteras - fast anställda eller frilans - ställs aldrig frågan om musik utanför oligopolet. Resultatet blir rundgång. Man kan inte föreslå - än mindre bevaka - något man inte känner till.

Journalistikkens okörshjul

leder därför hela tiden tillbaka till oligopolet. I denna brist på kunskap om andra genrer för-dummar man inte bara allmänheten utan också sig själva.

I början av sommaren var medierna fulla med annonser om musikevenemang. Här fanns bevakning att hämta. Men i folkmusiken finns inga pengar till

stora annonser. Journalistiken följer pengarna.

Det har spelats storartad folkmusik på olika scener under den gångna sommaren och gör året runt. Den världsunika svenska spelmannsstämman, 300 per år över hela landet, borde väl intressera? Men att Oasiss bröderna nu är sams bedöms som viktigare.

Nyckelharpan, jag har inte sedan 1958 sett ett enda tv-program om eller tv-sänd konsert med det enda svenska musikinstrumentet.

Unga nyckelharsvirtuoser dyker upp. De försöker försörja sig - svårt när våra musikjournalister inte ens vet om att de existerar.

Det värnas ofta i vårt land om det gamla - byggnader, mång-hundraåriga skogar, gamla mat-

rätter, antikviteter, pilgrimsleder. Visst! Men svensk folklig musik med rötter i 1700-talet, framförd av en vital folkmusikrörelse?

I hela landet forskar man och tar vara på sina musiktraditioner. Nyligen utkom en bok om Gästriklands folkmusik. Den är på 400 sidor.

Vad för slags musikjournalistik får vi i stället? Vad sägs om följande: För några år sedan avled en rockbasist från Texas vid namn Dusty Hill, okänd för de flesta. Men hans död noterades med artiklar i de stora tidningarna. Döden var sammankopplad med en höftskada får man veta.

Ungefär samtidigt med Hills död gick två giganter inom svensk folkmusik bort - Björn Ståhl

Björn Ståhl (1940-2020), Foto: LENNART EDVARDSSON

77 Svenska folket får hålla till godo med Eurovision

och Ole Hjord. Ingen medial uppmärksamhet. Det kan ges många exempel på dylika journalistiska abnormiteter.

Än värre är det med traditionella svenska danser. Här har vi ett kulturmord till. Polskan har många hundra år på nacken och lockar i dag många unga. Om kulturjournalistiken visste vilket intresse det finns kring våra gamla danser!

Into holler här har jag sett polskor dansas i svensk tv sedan 1958. Svensk danskultur har förflackats. Men vid alla större folk-musikevenemang lärs grundtegen i polska ut innan dansen börjar. När får vi se en riktig sörmändsk slängpolska i svensk tv? Eller en långsam gungig Bodapolska? Om 50 år?

Merparten svenskar kommer aldrig att få höra Hjordtingens polska, Pekkos-Pers brudmarsch och andra tusentals låtar. Inte heller samspelade holpar som Alexander Olsson och Olof Kennemark, nyckelharpspar som Anders Maltason och Annika Ekstäv, spelmannslag som Täby spelmannsgille eller Järvsö spelmän. Aldrig kommer man att få höra Ann-Sofi Nilssons röst kula eller Berndt Lindströms kohörsspel.

Visst är det klämpligt att veta att allt detta måste gå svenska folket förbi. Det är kulturmord. Svenska folket får hålla till godo med Eurovision.